

Łódź, 26.02.2024 r.

dr hab. Aldona Domańska, prof. UŁ

O p i n i a   p r a w n a

I. Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii prawnej jest rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących zgodności z obowiązującymi normami prawnymi przebiegu procesu wyborczego w wyborach rektora Akademii Piotrkowskiej na kadencję 2024-2028. Przedstawiona opinia sporządzona została w oparciu o przedłożone materiały dowodowe w postaci uchwał i komunikatów komisji wyborczej, złożonych wniosków i protestów wyborczych, a także egzegezę obowiązujących w danym stanie faktycznym norm prawnych, poglądy przedstawicieli doktryny oraz wiedzę własną sporządzającego opinię. W opinii wyróżniono podstawowe problemy w oparciu o zdiagnozowane naruszenia przepisów prawa oraz zaproponowano rozwiązanie mające na celu przywrócenie stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami.

II. Zlecający

Opinia została sporządzona na zlecenie Akademii Piotrkowskiej z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim 97-300, ul. J. Słowackiego 114/118; NIP:7712925577, REGON:525462599 reprezentowaną przez dr. hab. Jacka Bonarka Rektora Akademii Piotrkowskiej

III. Źródła prawa

Niniejsza opinia została przygotowana w oparciu o przepisy następujących aktów prawnych:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 742 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o utworzeniu Akademii Piotrkowskiej (Dz. U. z 2023 r., poz. 709 z późn. zm.).
3. Statut Akademii Piotrkowskiej stanowiący załączniki do pisma Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 lipca 2023 r. (nr DSW-WPN8015.70.2023)

4. Regulamin wyborczy Akademii Piotrkowskiej (Uchwała nr 2/18.01/2024 Senatu Akademii Piotrkowskiej w sprawie uchwalenia regulaminu wyborczego Akademii Piotrkowskiej
5. Regulamin Rady Uczelni Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim

IV. Wykaz dokumentów będących przedmiotem analizy

1. Zarządzenie 19/2023 z 31 lipca 2023 r. Rektora AP w sprawie powołania pierwszej komisji wyborczej Akademii Piotrkowskiej
2. Zarządzenie Rektora AP nr 3/2024 z 8 stycznia 2024 r. w sprawie powołania uczelnianej komisji wyborczej w Akademii Piotrkowskiej
3. Zarządzenie Rektora AP nr 6/2024 z 11 stycznia 2024 r. w sprawie uchylecia Zarządzenia nr 3/2024 w sprawie powołania uczelnianej komisji wyborczej w Akademii Piotrkowskiej
4. Uchwała Rady Uczelni nr 5/2024 w sprawie uznania Pana Dariusza Roguta za kandydata na rektora Akademii Piotrkowskiej
5. Uchwała nr 3/18.01/2024 z 18 stycznia 2024 r. Senatu Akademii Piotrkowskiej w sprawie powołania członków Komisji wyborczej Akademii Piotrkowskiej
6. Uchwała nr 13/2024 Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10 lutego 2024 r. w sprawie miejsca i terminu wnoszenia protestów
7. Uchwała nr 14/2024 Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 lutego 2024 r. w sprawie oddalenia protestu wyborczego
8. Uchwała nr 24/2024 Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 17 lutego 2024 r. w sprawie oddalenia protestu wyborczego
9. Uchwała nr 28/2024 Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 17 lutego 2024 r. w sprawie oddalenia protestu wyborczego
10. Kalendarz czynności wyborczych Kolegium Elektorów i Rektora Akademii Piotrkowskiej z 18 stycznia 2024 r. stanowiący załącznik do sprawozdania UKW z 18 stycznia 2024 r.

11. Obwieszczenia Przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej AP o wynikach głosowania systemem urn, które odbyły się w dniach 2-9 lutego 2024 r. mającego na celu wybór przedstawicieli do Kolegium, Elektorów AP z 10 lutego 2024 r.
12. Zawiadomienia Przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej AP w Piotrkowie Trybunalskim z 18 lutego 2024 r. o wyborze dr hab. Jacka Bonarka, prof. AP do składu Kolegium Elektorów Akademii Piotrkowskiej.
13. Pismo Rektora Akademii Pan dr hab. Jacek Bonarek z dnia 16.02.2024 r. skierowanym do członków Rady Uczelni
14. Pismo Uczelnianej Komisji Wyborczej adresowane do dr hab. Wojciecha Baran-Kozłowskiego prof. AP z dnia 1 lutego 2024 r.
15. Pismo Podsekretarza Stanu MNiSW Piotra Müllera do Przewodniczącego KRASP Prof. Jana Szmida z 10 grudnia 2018 r., DSW.WNP.6031.141.2018.1.MD 8.
16. Załącznik nr 2 do sprawozdania UKW z dnia 18.01.2024 r., Kalendarz czynności wyborczych Kolegium Elektorów i Rektora Akademii Piotrkowskiej z dnia 18.01.2024r.

V. Treść opinii

W treści merytorycznej niniejszej opinii wyróżniono podstawowe problemy w oparciu o zdiagnozowane naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, a także Statutu Akademii Piotrkowskiej oraz Regulaminu wyborczego Akademii Piotrkowskiej.

1. Status prawny uczelnianej komisji wyborczej

1.1. Powołanie uczelnianej komisji wyborczej

Dokumenty będące podstawą do sporządzenia niniejszej opinii wskazują, że w okresie kilku miesięcy w Akademii Piotrkowskiej zostały powołane 3 uczelniane komisje wyborcze. Od 31 lipca 2023 r. do 18 stycznia 2024 r. w Akademii Piotrkowskiej wydane zostały trzy różne akty powołujące uczelnianą komisję wyborczą. Już to samo w sobie nie jest sytuacją zwyczajną. Tym bardziej jest to niestandardowa sytuacja, że każdy akt powołania odwoływał się do innej podstawy prawnej.

31 lipca 2023 r. na podstawie § 86 ust. 1 Rektor powołał w drodze zarządzenia uczelnianą komisję wyborczą. Przepis statutu określił ją mianem „pierwszej uczelnianej komisji wyborczej”, nadając jej w ten sposób szczególny charakter. W zarządzeniu rektora w § 2 stwierdzono, że w skład „pierwszej komisji wyborczej wchodzi:” Jednocześnie należy

zauważyć, że przepisu statutu w rozdziale przepisy przejściowe nie określił kadencji tego organu. Z całą pewnością komisja ta została powołana właściwie.

W dniu 8 stycznia 2024 r. Rektor Akademii, na podstawie § 55 statutu, wydał zarządzenie, na mocy, którego ponownie powołał uczelnianą komisję wyborczą. W § 2 tego zarządzenia wskazał, że „W skład pierwszej komisji wyborczej wchodzi:” Z brzmienia przywołanych zarządzeń wynika, że Rektor AP dwukrotnie powołał pierwszą uczelnianą komisję wyborczą dokonując tego na podstawie różnych przepisów statutu. O ile pierwsze zarządzenie Rektora nie budzi wątpliwości prawnych o tyle drugie z zarządzeń wydaje się prawnie wątpliwe. Po pierwsze, Rektor nie mógł dwukrotnie powołać pierwszej uczelnianej komisji wyborczej. W świetle przepisów statutu można to uczynić tylko raz. Na podstawie § 86 ust. 1. Zarządzenie Rektora jest w tym zakresie obarczone wadą prawną. Po drugie, kontrowersję prawną budzi kwestia kadencyjności organu wyborczego. W szczególności ustalenie czy uczelniana komisja wyborcza jest organem kadencyjnym, oraz jaka jest kadencja pierwszej uczelnianej komisji wyborczej. Problem kadencyjności uczelnianej komisji wyborczej ma dla oceny prawnych podstaw procesu wyborczego zasadnicze znaczenie, co zostanie szerzej rozwinięte w dalszej części opinii.

11.01.2024 r. Rektor Akademii Piotrkowskiej wydał zarządzenie nr 6/2024, którym uchylił swoje zarządzenie z dnia 08.01.2024 r. o powołaniu uczelnianej komisji wyborczej. Należy uznać, że zarządzenie Rektora z 11.01.2024 r. zostało wydane bez podstawy prawnej. Przepisy uczelni nie przewidują możliwości odwołania uczelnianej komisji wyborczej. Jeśli uznamy, że komisja wyborcza ma charakter organu kadencyjnego, działanie takie jest tym bardziej niedopuszczalne. Kadencyjny charakter uczelnianej komisji wyborczej oznacza, że nie można zakończyć jej bytu prawnego i organizacyjnego w trybie zarządzenia Rektora wydanego na podstawie ogólnego upoważnienia zawartego w Statucie Akademii w § 33. Inna interpretacja przepisów prowadziłaby do wniosku, że Rektor Akademii w każdym czasie i bez wskazania uzasadnienia swoje decyzji mógłby uchylić swoje zarządzenie dotyczące powołanie uczelnianej komisji wyborczej.

18.01.2024 r. Senat podjął uchwałę w sprawie powołania członków Komisji wyborczej Akademii Piotrkowskiej, Uchwała nr 3/18.01/2024. Senat podjął tą uchwałę na podstawie § 36 statutu AP - do zadań Senatu należy powoływanie członków uczelnianej komisji wyborczej. Podejmując tą uchwałę Senat naruszył § 55 ust. 1 statutu.

Jednocześnie należy podkreślić, wewnętrzną sprzeczność przepisów statutu, które powierzają powołanie komisji rektorowi oraz senatowi. Rozwiązanie to grozi powstaniem sytuacji, że oba organy uczelni skorzystają ze swojego uprawnienia statutowego, przez to

dojdzie do powołania dwóch komisji wyborczych. Sanacja procesu wyborczego wymaga więc z całą pewnością zmiany statutu uczelni w tym zakresie.

1.2. Kadencyjność komisji wyborczej

Z postanowień statutu wynika pośrednio, że uczelniana komisja wyborcza jest organem działającym stale, a nie powoływanym doraźnie do przeprowadzenia określonych czynności wyborczych. Wynika to choćby z § 35 statutu Akademii, który nakazuje uczelnianej komisji wyborczej przeprowadzenie niezwłocznie wyborów uzupełniających do Senatu, w przypadku wygaśnięcia mandatu senatora.

Jednocześnie w przepisach statutu brak jest wyraźnej normy, która określałaby kadencyjny charakter tego organu. Domniemanie kadencyjności organu nie znajduje potwierdzenia w obowiązujących w Polsce przepisach prawa powszechnie obowiązującego. To zaś rodzi kolejne istotne wątpliwości prawne, dotyczące mandatu do działania komisji jak również trybu jej powoływania oraz odwoływania jej członków. Jeżeli uznamy, że komisja ma charakter organu kadencyjnego, jej odwołanie przed upływem kadencji, jak również zmiana jej składu jest niedopuszczalna, po za przypadkami wyraźnie wskazanymi w przepisach prawa. W tym przypadku ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy o utworzeniu Akademii Piotrkowskiej oraz statutu Akademii. Przepisy ustaw nie dają odpowiedzi na pytanie dotyczące kwestii kadencji uczelnianej komisji wyborczej. Zasadnicze znaczenie ma więc w tym zakresie statut akademii. Jednakże, przepisy wewnętrzne, obowiązujące w Akademii nie wskazują, jaki organ i w jakim trybie jest uprawniony do odwołania komisji i dokonywania zmian w jej składzie. W zasadzie w przypadku rezygnacji członka komisji można uznać, że na podstawie § 36 statutu wybór członka komisji należy do kompetencji Senatu. Tym niemniej nie ma innych regulacji, które regulowałyby tą kwestię w pozostałym zakresie.

Można uznać, że z postanowień statutu wynika pośrednio, że uczelniana komisja wyborcza jest organem kadencyjnym. Wniosek ten można wysnuć z § 55 statutu, który przewiduje, że „Komisję wyborczą powołuje Rektor nie później niż w lutym roku, w którym upływa kadencja rektora”. Przepis ten stanowi podstawę do uznania, że w najpóźniej w lutym w „roku wyborczym” zachodzi obowiązek powołania uczelnianej komisji wyborczej. Nie daje to wprawdzie odpowiedzi na pytanie do kiedy trwa kadencja ustępującej komisji wyborczej. W oparciu o ogólne zasady można uznać, że jej kadencja trwa do czasu powołania nowej komisji. Te rozważania nie dają jednak odpowiedzi na pytanie, czy te reguły generalne wynikające z postanowień statutu znajdują zastosowanie do pierwszej uczelnianej komisji wyborczej powołanej na podstawie § 86 statutu. Przy czym, należy jeszcze raz podkreślić, że kadencyjny charakter organu powinien zostać wyraźnie określony przepisami statutu uczelni, a brak tej

regulacji przy wewnętrznej sprzeczności statutu nie pozwala kategorycznie stwierdzić, czy działająca komisja wyborcza została powołana prawidłowo.

Kadencyjność uczelnianych organów wyborczych jest powszechnie stosowanym rozwiązaniem w aktach wewnętrznych polskich uczelni publicznych. Taka regulacja znajduje się m.in. w: § 87 statutu Uniwersytetu warszawskiego¹, § 114 statutu Uniwersytetu łódzkiego², § 163 statutu Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu³, § 8 ordynacji wyborczej stanowiącej załącznik do statutu Uniwersytetu gdańskiego⁴ § 77 statutu uniwersytetu jagiellońskiego⁵.

Jednakże w analizowanym przypadku wątpliwości budzi fakt czy pierwsza komisja wyborcza jest organem wyborczym, który nie ma kadencji gdyż nie określa tego statut uczelni. Istotnie różniłoby to status komisji od zasad działania takich komisji w regulacjach prawnych polskich uczelni publicznych. Dopuszczalne są w związku z tym różne interpretacje dotyczące właściwości działania pierwszej komisji wyborczej. Można przyjąć, że kadencja pierwszej komisji wyborczej powinna być równa kadencji innych organów uczelni, określonych w ustawie o akademii piotrkowskiej czy też w przepisach przejściowych zawartych w statucie akademii. Tym bardziej, że norma dotycząca powołania pierwszej komisji wyborczej znajduje się w § 86 Statutu. Przepis ten określa kadencje wszystkich organów na określony termin 31 sierpnia 2024. Przywołany przepis należy traktować jako przepis szczególny, określający zasady działania uczelni w pierwszym roku jej działania, co wynika z przepisów ustawy o utworzeniu Akademii Piotrkowskiej.

Przywrócenie prawidłowego procesu wyborczego wymaga rozstrzygnięcia wątpliwości co do podstawy prawnej działania uczelnianej komisji wyborczej. Niewłaściwa regulacja tej kwestii w przepisach statutu, jak również działania podejmowane w tym zakresie przez organy uczelni, które nie znajdują solidnego umocowania w przepisach prawa obowiązującego wewnątrz Akademii sprawiają, że możliwe jest podważenie procesu wyborczego ze względu na niejasną podstawę prawną dla powołania i działania uczelnianej komisji wyborczej. Dla prawidłowości procesu wyborczego konieczne jest wcześniejsza zmiana przepisów statutu w celu usunięcia wątpliwości prawnych dotyczących statusu uczelnianej komisji wyborczej.

2. Pozbawienie członków Senatu Akademii Piotrkowskiej biernego prawa wyborczego

W dniu 1 lutego 2024 r. została zgłoszona kandydatura dr hab. Wojciecha Barana-Kozłowskiego, prof. APT w wyborach do Kolegium Elektorów APT. Została ona przyjęta przez sekretarza UKW (informacje na podstawie protestu wyborczego z dnia 12 lutego 2024 r. wniesionego przez dr hab. Wojciecha Barana-Kozłowskiego, prof. APT do Przewodniczącej

UKW dr Agnieszki Rogozińskiej). Pismem podpisanym przez Przewodniczącą Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej z dnia 01.02.2024 r. odmówiono przyjęcia zgłoszonej kandydatury prof. W.Barana-Kozłowskiego w wyborach do Kolegium Elektorów z przyczyn formalnych. Jako podstawa prawna odmowy wskazane zostały dwa przepisy Statutu APT - §48 pkt. 8 oraz §29 pkt 2 (pisownia oryginalna).

Statut APT w §29 ust 1 reguluje *expressis verbis*, że organem jednoosobowym Akademii jest Rektor, ust 2 zaś, że organami kolegialnymi Akademii są Rada Uczelni i Senat. §48 ust 8 regulując natomiast zasadę *incompatibilitas* wskazuje, że członkostwa w Kolegium Elektorów nie można łączyć z pełnieniem funkcji organu Akademii lub innej uczelni, członkostwem w radzie innej uczelni ani zatrudnieniem w administracji publicznej.

Ustawodawca określając zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce określił między innymi strukturę organizacyjną uczelni. Art. 17 przywołanego aktu stanowi, że organami uczelni publicznej – są rada uczelni, rektor i senat. Senat jest więc, obok rektora i rady uczelni, jednym z jej organów. Jest to organ kolegialny, przedstawicielski, w którym zasiadają przedstawiciele reprezentujący członków wspólnoty akademickiej. Powszechnie w doktrynie przyjmuje się, że organy kolegialne, charakteryzują się tym, że wszyscy członkowie tych organów posiadają równe prawa oraz wspólnie (kolegialnie) podejmują decyzje w drodze uchwał (S. Bożyk, System organów państwowych, Temida 2, 2014 r., s. 138). Członkostwo w senacie można uzyskać wyłącznie w drodze wyboru. Ustawodawca stawia osobom kandydującym do senatu szczególne wymogi. Art. 29.4 stanowi, że członkiem senatu uczelni publicznej może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 20 ust. 1 pkt 1–5 i 7. Oznacza to, że bierne prawo wyborcze w wyborach do senatu ma tylko osoba, która:

- 1) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) nie była karana karą dyscyplinarną;
- 5) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 2141 oraz z 2021 r. poz. 255), nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami;
- 6) nie ukończyła 70. roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji.

Podkreślić należy, że ustawodawca wprowadził w ustawie pojęcie „członkostwo w senacie” (por. art. 30 ust. 2 i 3). Termin ten odnosi się do więzi prawnej o charakterze organizacyjnym łączącej właśnie członka senatu z uczelnią. Wiąż ta wynika z zasiadania w kolegiальnym organie. Przez nabycie członkostwa w senacie nauczyciel akademicki, doktorant czy student staje się członkiem organu kolegiального uczelni, ze wszystkimi wynikającymi z tego prawami i obowiązkami (Woźnicki J., [w:] I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019, s. 146). Analizując charakter uprawnień określonych w ustawie wskazuje się, że członkostwo w senacie uczelni jest stosunkiem prawnym o charakterze organizacyjnym, choć realizacja tego obowiązku pracowniczego następuje w ramach odrębnego cywilnoprawnego stosunku członkostwa, uregulowanego przepisami ustawy (Por. B. Rutkowska, Przedstawiciele pracowników szkoły wyższej, [w:] W. Sanetra (red.), Zatrudnienie nauczycieli akademickich, red. W. Sanetra, Warszawa 2015, s. 189).

Wprowadzona przez ustawę terminologia oraz charakter uprawnień przysługujących osobom zasiadającym w senacie jednoznacznie wskazuje, że członek senatu nie jest organem uczelni a jedynie zasiada w organie kolegiальnym. Potwierdzeniem tej tezy jest jednoznacznie brzmiące stanowisko opublikowane w uchwale Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (dalej: KRASP) z dnia 16 listopada 2018 ([r.https://krasp.org.pl/files/public/resources/upload/dokumenty/Uchwa%C5%82y/kadencja%202016-2020/dok28_VII.pdf](https://krasp.org.pl/files/public/resources/upload/dokumenty/Uchwa%C5%82y/kadencja%202016-2020/dok28_VII.pdf)), w której czytamy iż „(...) członek organu kolegiального uczelni (art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 17 ust. 2) oraz członek kolegium elektorów nie pełni funkcji organu kolegiального; dlatego art. 20 ust. 3 odnosi się jedynie do pełnienia funkcji organu jednoosobowego (...)”. W następstwie KRASP zwrócił się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o przyjęcie i stosowanie w swoich działaniach takiej interpretacji. W odpowiedzi, z upoważnienia ministra, Podsekretarz Stanu MNiSW Piotr Müller (pismo z 10.12.2018 r., (DSW.WNP.6031.141.2018.1.MD 8)) „potwierdził trafność interpretacji KRASP. Ponadto podkreślił, co zostało przywołane w Komentarzu do Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, że „Pojęcie «funkcji organu» wiąże się nieodłącznie z organami jednoosobowymi” (J. Woźnicki [w:] I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2019, art. 20.). Interpretacja taka służyć miała opracowaniu statutów uczelni zgodnie z duchem i literą ustawy. Zważyć należy, że także Statut Akademii Piotrkowskiej posługuje się pojęciem członek Senatu (§4 ust 5, §35 ust.2, §40 ust 2 pkt 3).

Ponadto w Komentarzu do Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jednoznacznie wskazano, że: „(...) Członkiem kolegium elektorów może być członek organu kolegiálnego tej samej uczelni, w szczególności senatu lub innego organu kolegiálnego, jeśli przewiduje taki organ statut. Natomiast członkiem kolegium elektorów nie może być organ jednoosobowy uczelni (np. rektor tej lub innej uczelni). Ponadto organ jednoosobowy (rektor) nie może być np. członkiem rady uczelni ani też być zatrudnionym w administracji publicznej.” J. Woźnicki [w:] I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2019, art. 20, s.104-105).

Analizując powyżej przedstawiony stan faktyczny oraz właściwe przepisy prawne i poglądy doktryny jednoznacznie należy stwierdzić, iż pozbawiono członka Senatu biernego prawa wyborczego przez nieprzyjęcie jego zgłoszenia w wyborach do Kolegium Elektorów. Bezspornie prawa wyborcze nie są absolutne i mogą podlegać ograniczeniom. Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wskazuje się, że ograniczenia praw wyborczych do każdego organu może kształtować się odmiennie dla prawa czynnego i biernego (K 66/07) jednak muszą one być ustanowione w obowiązujących przepisach. W analizowanym stanie faktycznym ani postanowienia ustawy, ani Statutu APT nie pozbawiają członków Senatu – organu kolegiálnego biernego prawa wyborczego do Kolegium Elektorów.

Ponadto zauważyć należy, że wprowadzenie szczególnych wymogów ustawowych wobec kandydatów w wyborach do senatu ma na celu by jego członkami zostały osoby „wyróżniające się w społeczności akademickiej szczególnym autorytetem, wiedzą, zaufaniem, doświadczeniem i szczególnymi walorami etycznymi” (Andrzej Jabłoński, Członkostwo nauczyciela akademickiego w senacie publicznej uczelni wyższej (https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/Content/131654/PDF/01_09_A_Jablonski_Czlonkostwo_nauczyciela_akademickiego_w_senacie_publicznej_uczelni_wyzszej.pdf [dostęp 23.02.2024])). Tym bardziej podkreślić należy, że osoby takie dają rękojmię dokonania właściwego, najtrafniejszego dla rozwoju uczelni wyboru rektora. To dodatkowy argument za przyznaniem biernego prawa wyborczego członkom senatu.

W oparciu o analizę obowiązującego stanu prawnego jednoznacznie wskazać należy, że podstawą decyzji Przewodniczącej UKW APT była błędna interpretacja przepisów tj. §48 ust 8 oraz §29 ust 2 Statutu APT. W analizowanym stanie faktycznym działania przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej na skutek których pozbawiono biernego prawa wyborczego prof. W. Barana-Kozłowskiemu, a potencjalnie wszystkich członków Senatu jest działaniem

naruszającym przepisy ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz postanowienia Statutu APT.

3. Nieprawidłowości w postępowaniu uczelnianej komisji wyborczej

3.1. Pozbawienie wyborców czynnego prawa wyborczego

Z przedstawionych dokumentów wynika, że w dniu 6 lutego 2024 r. miały odbyć się zebrania wyborcze w celu przeprowadzenia wyborów Kolegium Elektorów we wszystkich grupach pracowników APT (z wyjątkiem studentów). W dniach od 5 do 7 lutego 2024 r. w budynku C Rektoratu Akademii Piotrkowskiej odbywało się spontaniczne zgromadzenie pracowników tejże Uczelni, którzy przebywali tam w sposób ciągły, niekontrolowany, także w porze nocnej. Podkreślić należy, że takie zachowanie nie tylko zagrażało bezpieczeństwu Uczelni oraz stanowiło rażące naruszenie przepisów BHP przez pracowników, ale mogło mieć także wpływ na prawidłowy przebieg trwającego w APT procesu wyborczego. Skutkiem „okupacji budynku” była interwencja funkcjonariuszy Policji w dniu 7 lutego 2024 r., którzy wezwani zostali przez Rektora APT. W związku z faktem, że tym samym miejscu w dniu 6 lutego odbywać się miały wybory do Kolegium Elektorów, na skutek wydarzeń część przybyłych do budynku pracowników – wyborców nie mogła zrealizować czynnego prawa wyborczego.

Przez nieprawidłowe działanie uczelnianej komisji wyborczej nastąpiło tym samym pozbawienie części wyborców czynnego prawa wyborczego przez co naruszono Art. 1ust 2 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także § 53 ust 1 pkt. 2 oraz § 56 ust 1 pkt 3 oraz pkt 6 Statutu AP.

§ 56 Statutu APT stanowi w ust 1 iż do zadań komisji wyborczej należy organizacja i przeprowadzenie wyborów, w szczególności organizacja i przeprowadzenie zebrań wyborczych (pkt 3), przeprowadzenie wyborów członków Kolegium Elektorów (pkt 6) oraz nadzór nad prawidłowym przebiegiem wyborów. Przedstawiony wyżej fakt w postaci „okupowania” przez pracowników budynku uniemożliwił oddanie głosu przez uprawnionych wyborców, a więc pozbawiono ich czynnego prawa wyborczego, które jest nie tylko prawem danego pracownika, ale jednym z podstawowych praw obywatelskich. Brak skutecznych działań komisji wyborczych przyczynił się do tego tym samym komisja nie wypełniła treści dyspozycji przytoczonych wyżej przepisów.

3.2. Nieprawidłowe zabezpieczenie dokumentacji wyborczej w tym urny wyborczej

Opisany wyżej stan faktyczny w postaci przebywania w zamkniętym budynku przez pracowników APT nie będących członkami komisji wyborczej od 5 lutego 2024 r. w sposób ciągły, także w porze nocnej, oznacza, że dostęp do dokumentacji wyborczej w tym urn

wyborczych i kart do głosowania mogły mieć osoby nieuprawnione. W następstwie przyjęć należy, że komisja wyborcza naruszyła dyspozycję § 56 ust 1 pkt 13 – przez nieprawidłowe zabezpieczenie dokumentacji wyborczej.

§ 56 ust 1 pkt 13 Statutu APT stanowi iż do zadań komisji wyborczej należy organizacja i przeprowadzenie wyborów, w szczególności zabezpieczenie dokumentacji wyborczej. Przebywanie w budynku w dniach od 5 do 7 lutego osób nieuprawnionych, które mogły mieć dostęp do dokumentacji wyborczej, w tym także do urn wyborczych, co w następstwie mogło mieć także wpływ na wynik głosowania i wynik wyborów Kolegium Elektorów. Takie postępowanie, a w zasadzie brak właściwej reakcji uczelnianej komisji wyborczej skutkuje rażącym naruszeniem prawa przez komisje. Oznacza to, że wadliwie przeprowadzone wybory w dniu 6 lutego powinny być unieważnione z powodu ich niezgodnego z prawem przebiegu, a następnie powinno zostać zarządzone powtórzenie unieważnionych czynności wyborczych (tu cały proces wyboru Kolegium Elektorów) w stosownym terminie wyznaczonym przez komisje wyborczą (§ 56 ust. 1 pkt. 12).

3.3. Przerwanie głosowania

Na skutek działań opisanych w pkt 2.1 (okupowanie budynku w dniach 5-7 lutego), które uniemożliwiły części wyborcom zrealizowanie czynnego prawa wyborczego, a także mając na uwadze fakt, że do urn mogły mieć dostęp osoby nieupoważnione komisja podjęła, co do zasady, słuszną decyzję o przerwaniu wyborów. Uczelniana komisja wyborcza dopiero o godz. 14 (co wynika z treści wniesionego protestu wyborczego przez prof. W. Barana-Kozłowskiego) podjęła uchwałę nr 1/2024 w sprawie przerwania głosowania w grupie nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni w dniu 6 lutego 2024 r. od godziny 13.00 do 14.00, co ogłosiła w komunikacie nr 1. W kolejnej uchwale nr 2/2024 dokonała zmiany w Kalendarzu czynności wyborczych Kolegium Elektorów i Rektora Akademii Piotrkowskiej z dnia 18.01.2024 i ustaliła nowy termin głosowania w grupie nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni w dniach 6–8.02.2024 r., ogłaszając komunikatem nr 2, nowy termin głosowania w grupie nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni, tj. w dniach 6–8.02.2024 r. Poinformowała jednocześnie, że zebrania wyborcze odbędą się w sali 107 (budynek A), w godz. 11.00–14.00 zarówno dla grup nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Następnie komunikatem nr 3 z 9 lutego komisja wyborcza

ogłosiła, iż w dniu 9.02.2024 r. o godz. 14.00 zakończono głosowanie w wyborach do Kolegium Elektorów.

Mając na uwadze zaistniały stan faktyczny czas reakcji komisji oraz treść owych uchwał i komunikatów wywołuje znaczące wątpliwości prawne. § 56 Statutu APT stanowi, w ust 1, iż do zadań komisji wyborczej należy organizacja i przeprowadzenie wyborów, w szczególności nadzór nad prawidłowym przebiegiem wyborów (pkt 9). Zadaniem komisji wyborczej jest więc takie zorganizowanie procesu wyborczego i samego aktu głosowania by każdy wyborca miał możliwość w sposób wolny, tajny i bezpośredni zrealizować owo prawo i oddać głos. Proces taki powinien mieć charakter ciągły, nieprzerwany. Oznacza to, że w dniu wyznaczonym na dzień głosowania o określonej godzinie głosowanie powinno się rozpocząć i zakończyć o wskazanej godzinie bez zarządzania jakichkolwiek przerw w głosowaniu. Jednak z uwagi na możliwość zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności prawodawca dopuszcza przerwanie głosowania. § 53 ust 1 pkt 7 Statutu APT stanowi, że „gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo niemożliwe, komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie lub odroczenie do dnia następnego; uchwała komisji wyborczej w tej sprawie powinna być natychmiast podana do publicznej wiadomości”. § 11 Regulaminu wyborczego Akademii Piotrkowskiej stanowi natomiast, że głosowanie może być przerwane na podstawie uchwały podjętej większością głosów jego uczestników. W takim przypadku, przewodniczący posiedzenia wyborczego lub jego zastępca ogłasza termin i miejsce następnego posiedzenia wyborczego. Tym samym w zaistniałym w dniu 6 lutego 2024 r. stanie faktycznym, mając na uwadze wtargnięcie do budynku, w którym odbywały się wybory nieuprawnionych osób, zamknięcie go i uniemożliwienie oddania głosu przez uprawnionych wyborców należy uznać za okoliczność nadzwyczajną uprawniającą do przerywania wyborów lub odroczenia ich do dnia następnego. W celu zniwelowania ryzyka naruszenia procedury wyborczej, niemożności oddania głosu przez wyborców decyzja taka powinna być podjęta niezwłocznie po zaistnieniu sytuacji uprawniającej do podjęcia stosownej uchwały. Budynek zamknięty był dla wyborców od 5 lutego 2024 r., głosowanie rozpoczęło się od godziny 11 dnia 6 lutego zaś komisja podjęła uchwałę dopiero o 14.00 dnia następnego. Zwłoka taka nie znajduje uzasadnienia ani w okolicznościach faktycznych, ani prawnych i jest rażącym naruszeniem prawa.

Ponadto § 53 ust 1 pkt 9 stanowi, że powiadomienie osób uprawnionych do udziału w głosowaniu o jego miejscu i czasie powinno nastąpić nie później niż na siedem dni przed dniem wyborów w sposób zwyczajowo przyjęty w Akademii. Nie dochowanie tego terminu przez komisję wyborczą kolejny już raz pozbawiło wielu uprawnionych do głosowania udziału w

wyborach. Działania komisji polegające na przerwaniu głosowania dopiero o godzinie 14.00, zmianie terminu głosowania *de facto* polegającym na przełożeniu go na kolejny dzień, bez zachowania wymaganego terminu 7 dni wskazanego w § 53 ust 1 pkt 9, ocenić należy jako pozorne, gdyż faktycznie nie spowodowały sanacji stanu faktycznego.

Takie działanie uczelnianej komisji wyborczej uznać można za wadliwą zasadę całego postępowania wyborczego, gdyż wcześniej już w dniu 31 stycznia 2024 r. została przekazana uprawnionym do głosowania informacja wskazująca czas i miejsce głosowania na 2 lutego 2024 r (mail sekretarza komisji wyborczej do informatyka Akademii Piotrkowskiej). A więc informacja ta, została przekazana z uchybieniem terminu 7 dni wynikającego z regulacji statutowej i regulaminowej (w § 53 ust 1 pkt 9). Przyjąć należy, że wyborczy nie zostali we właściwym terminie poinformowani o miejscu i czasie głosowania, co stanowi naruszenie .

3.4. Pozostałe nieprawidłowości w postępowaniu komisji wyborczej

W dniu 10 lutego 2024 r. Przewodnicząca uczelnianej komisji wyborczej w drodze obwieszczenia ogłosiła wyniki głosowania systemem urn, które odbyły się w dniach 2-9.02.2024 r. do Kolegium Elektorów. Tego samego dnia ogłoszone zostało sprostowanie w.w. obwieszczenia. Ogłoszenie sprostowania, jak wskazano w dokumencie, było konieczne ze względu na „stwierdzenie oczywistej omyłki pisarskiej wśród kandydatów do Kolegium Elektorów Akademii Piotrkowskiej z grupy nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni polegającej na niewykazaniu w opublikowanym wykazie”. Działanie takie uznać należy za nieprawidłowe, noszące znamiona naruszenia przez komisję wyborczą obowiązujących norm statutu i regulaminu wyborczego uczelni.

Jak wynika z przedstawionych dokumentów ogłoszenie wyników po wadliwie przeprowadzonym głosowaniu nastąpiło 10 lutego 2024 r. Tego samego dnia ogłoszony został dokument nazwany przez uczelnianą komisję wyborczą sprostowaniem, w którym ogłoszono ponownie wyniki głosowania z wykazaniem liczby uzyskanych głosów przez dwóch kandydatów, którzy pierwszym obwieszczeniu zostali pominięci. Tak więc „sprostowanie” nie miało na celu skorygowanie oczywistego błędu pisarskiego, a ogłoszenie *de facto* wyników uzyskanych przez dwóch kandydatów z grupy nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni. Problem tu zasygnalizowany dotyczy rozumienia oczywistej omyłki pisarskiej i rozstrzygnięcia czy nieopublikowanie wyników dwóch kandydatów można za takową uznać. Powszechnie w doktrynie prawniczej oraz utrwalonym już orzecznictwie przyjmuje się, że oczywista omyłka pisarska dotyczy takich błędów, które są łatwe do zauważenia, a „oczywistość” omyłki,

rozumianej jako określona niedokładność, nasuwa się każdemu, bez potrzeby przeprowadzania dodatkowych badań czy też ustaleń (zob. wyrok z dnia 26 listopada 2008 r., KIO/UZP 1326/08). Tym samym za taką omyłkę można uznać błąd pisarski, logiczny, przypadkowe przeoczenia. Co istotne przez dokonanie poprawki takiej omyłki właściwy sens pisma pozostaje bez zmian. „Oczywista omyłka pisarska jest widoczna prima facie, rzuca się w oczy każdemu, stanowi w szczególności przypadkową niedokładność. Oczywistość takiej omyłki wyraża się również w tym, że jej usunięcie jest możliwe bez konieczności odwoływania się do innych dokumentów, gdyż istnieje jeden możliwy sposób jej poprawienia.” (Wyrok z dnia 6 maja 2013 r., KIO 920/13 Krajowa Izba Odwoławcza). Pod pozorem sprostowania oczywistej omyłki nie można doprowadzić do wytworzenia nowej treści oświadczenia czy decyzji (wyrok z dnia 1 czerwca 2012 r., KIO 1012/12, z dnia 11 lipca 2008 r., KIO/UZP 654/08). Sprostowanie nie może także prowadzić do nowego rozstrzygnięcia ani też do uzupełnienia poprzedniego rozstrzygnięcia (V CNP 6/15, Lex nr 1920185). Ponadto nie ma charakteru oczywistej omyłki, której stwierdzenie wymaga głębszej analizy akt postępowania. Nie podlega również sprostowaniu mylne ustalenie faktu, chociażby zostało ono spowodowane przeoczeniem (Wyrok WSA w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2019, sygn. akt: II SA/Ke 113/19). Mając na uwadze poglądy przedstawicieli doktryny oraz utrwaloną linię orzeczniczą w zakresie rozumienia oczywistej omyłki nie można mieć wątpliwości, że w opisywanym stanie faktycznym do takowej nie doszło. Nie uwzględnienie nazwisk dwóch kandydatów i uzyskanych przez nich wyników głosowania, nawet jeśli było następstwem przeoczenia za oczywistą omyłkę uznać nie można. Nikt poza członkami komisji uczestniczącymi w liczeniu głosów uzyskanych wyników dwóch kandydatów nie znał. Nikt także nie mógł bez wglądu do treści protokołu takiej pomyłki sprostować. Uznając za słuszny pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku SN z dnia 5 listopada 2015 r., że sprostowanie nie może prowadzić do nowego rozstrzygnięcia, ani też do uzupełnienia poprzedniego rozstrzygnięcia (V CNP 6/15, Lex nr 1920185) przyjąć należy, że ponowne ogłoszenie wyników głosowania w drodze sprostowania błędów było rażącym naruszeniem prawa.

4.Sprzeczności w obowiązujących regulacjach prawnych

Zespół norm tworzących ustrój Akademii Piotrkowskiej powinien być zgodny z regulacją ustawową, a ponadto zupełny i spójny. Niestety wadą tych regulacji jest dostrzegalna sprzeczność w ramach systemu (brak spójności). Widoczne jest to na poziomie obowiązujących postanowień Statutu APT oraz wydanym na jego podstawie Regulaminie Wyborczym

Akademii Piotrkowskiej. W normach tworzących te akty występują sprzeczności, które należy bezzwłocznie usunąć.

4.1. Pierwsza z nich dotyczy składu Kolegium Elektorów. §48 ust 4 Statutu APT określa skład Kolegium Elektorów wskazując iż tworzy ten organ:

1. dziesięciu przedstawicieli nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesora i profesora uczelni;
2. sześciu przedstawicieli nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach innych niż określone w pkt. 1;
3. czterech przedstawicieli pracowników niebędących nauczycielami akademickimi;
4. pięciu przedstawicieli studentów.

Kolejny §49 ust 5 stanowi, że wyboru członków Kolegium Elektorów wskazanych w punkcie 4 §48 dokonuje się zgodnie z regulaminem samorządu studenckiego.

Z postanowieniami tymi w pewnym zakresie w sprzeczności pozostaje w §3 ust 2 Regulaminu Wyborczego Akademii Piotrkowskiej, który rozszerza zakres podmiotowy Kolegium Elektorów o kolejną grupę – doktorantów.

Przywołany wyżej przepis Regulaminu określa, że wybory do senatu oraz kolegium elektorów Uczelni odbywają się w następujących grupach wyborców:

1. profesorowie i profesorowie uczelni;
2. nauczyciele akademicki zatrudnieni na stanowiskach innych niż określone w pkt. 1;
3. pracownicy niebędących nauczycielami akademickimi;
4. studenci i doktoranci.

Ta oczywista niezgodność powinna być bezzwłocznie usunięta, z tym, że w ocenie opiniującego to Statut zawiera niepełną regulację, gdyż organ jakim jest Kolegium Elektorów winien reprezentować całą społeczność akademicką, a w brzmieniu obowiązującym grupa w postaci doktorantów owej reprezentacji jest pozbawiona.

4.2. Druga ze sprzeczności dotyczy terminu jaki został użyty na określenie aktu, w którym określone zostaną terminy, w których należy dokonać określonych czynności wyborczych zwany kalendarzem wyborczym. Statut APT stosuje właśnie to pojęcie (§53 ust 3). W §56 ust 1 pkt 1 użyto pojęcia „terminarz czynności wyborczych” podobnie jak regulamin wyborczy (np. §4 5 ust. 1 i 2 , §6 ust 6). Natomiast w Załączniku nr 2 do sprawozdania UKW z dnia 18.01.2024 r. ogłoszony został Kalendarz czynności wyborczych Kolegium Elektorów i Rektora Akademii Piotrkowskiej z dnia 18.01.2024 r. Trudno określić przyczynę tych rozbieżności terminologicznych. Należy jednak dla klarowności procesu wyborczego ujednoczyć je.

5. Protesty wyborcze

By ocenić prawidłowość postępowania uczelnianej komisji wyborczej w zakresie realizacji dyspozycji § 56 i 57 Statutu Akademii Piotrkowskiej uprzednio odnieść się należy do samej treści owej regulacji. Pierwszy z przywołanych przepisów wyszczególniając zadania komisji wyborczej w ust 1 pkt 10 wskazuje, że rozstrzyga ona wątpliwości dotyczące wyników głosowania i przebiegu wyborów, zaś w pkt. 11, że rozpatruje protesty wyborcze w terminach określonych w terminarzu czynności wyborczych. Jak już wskazano wyżej (pkt 4.2. opinii) brzmienie przywołanego § 56 ust. 1 pkt. 11 jest sprzeczne z § 53 statutu, który posługuje się terminem kalendarz wyborczy a nie terminarz czynności wyborczych. Bez względu na ową sprzeczność, analizując treść Załącznika nr 2 do sprawozdania UKW z dnia 18.01.2024 r. - Kalendarz czynności wyborczych Kolegium Elektorów i Rektora Akademii Piotrkowskiej z dnia 18.01.2024 r. nie odnajdziemy terminu wskazującego kiedy owe protesty mogą wyborcy składać. Jest to bezsporne zaniechanie uczelnianej komisji wyborczej.

Drugi z przywołanych wyżej przepisów § 57 ust 5 statutu uprawnia komisję wyborczą do określenia terminu na wnoszenie protestów w trybie uchwały. Uchwała taka została wydana przez komisję w dniu 10 lutego 2024 r. (uchwała nr 13/2024 Uczelnianej Komisji Wyborczej). § 1 tego aktu wskazuje, że protesty wyborcze mogą być wnoszone w termin 3 dni od dnia podania do publicznej wiadomości wyników wyborów. Zaś w § 2 uchwały wskazano, że „UKW rozpatruje protesty, które wpłynęły do dnia przyjęcia niniejszej uchwały”. Analiza tych dwóch przepisów zawartych w uchwale nr 13/2024 jest wewnętrznie sprzeczna. Taka regulacja winna być zmieniona, gdyż może prowadzić do trudności z praktycznym ich zastosowaniem.

Z informacji przekazanej przez władze uczelni wynika, że do uczelnianej komisji wyborczej wpłynęło do tej pory 13 protestów wyborczych. W protestach tych wyborcy podnoszą podobne zarzuty dotyczące naruszenia procedur wyborczych w tym procedury głosowania oraz obrazę materialnych przepisów prawa wyborczego, w tym pozbawienie części pracowników - wyborców czynnego prawa wyborczego oraz pozbawienie pracownika (potencjalnie pracowników) biernego prawa wyborczego przez uniemożliwienie mu kandydowania w wyborach do Kolegium Elektorów. Komisja w prawdzie rozstrzygnęła protesty jednak Uchwały nr 14/2024, 24/20024 oraz 28/20024 Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim nie zawierają uzasadnienia, ani też ustosunkowania się do zarzutów natury faktycznej i prawnej. Należy w związku z tym rozważyć czy postępowanie komisji w tej sprawie było prawidłowe.

Podkreślić należy, że protest wyborczy, w ogólnym ujęciu, jest podstawowym narzędziem umożliwiającym kontrolę prawidłowości przeprowadzenia i ważności wyborów. Regulacja dotycząca protestu wyborczego winna być tak skonstruowana, aby nie tylko urzeczywistniała funkcję środka kontroli procesu wyborczego, ale także dawała wyborcy poczucie, że wybory zostały przeprowadzone zgodnie z prawem i rzetelnie. W następstwie nasuwa się wątpliwość czy brak uzasadnienia w rozstrzygnięciu UKW spełnia tę funkcję. Podkreślić należy, że komisja wyborcza jest organem kolegialnym podejmującym decyzje w formie uchwał, zaś obowiązek uzasadnienia uchwał organów wyborczych, w szczególności organów rozstrzygających o ważności wyborów wynika z prawa powszechnie obowiązującego. To, że obowiązek taki nie wynika ani ze Statutu APT, ani Regulaminu wyborczego Akademii Piotrkowskiej nie tylko nie zwalnia z niego komisji wyborczej, ale wskazuje wady tej regulacji. Uzasadnienie takiej decyzji komisji jest tym bardziej pożądane, że naruszenia prawa podnoszone w protestach wystąpiły przede wszystkim na skutek czynności podejmowanych przez uczelnianą komisję wyborczą. Brak takiego uzasadnienia rozstrzygnięć komisji nie powala na zapoznanie się wyborców ani z podstawami prawnymi podjętej przez nią decyzji, ani jej motywami, co podważa także rzetelność i uczciwość całej procedury wyborczej.

Analizując te kwestie odnieść należy się do treści jeszcze jednego przepisu Statutu APT - § 56 ust. 1 pkt 12, który przyznaje uczelnianej komisji wyborczej prawo do stwierdzenia nieważności wyborów w całości lub w części w przypadku ich niezgodnego z prawem przebiegu i możliwości zarządzenia powtórzenia unieważnionych czynności wyborczych w nowym terminie. Zgodnie z § 57 ust. 10 komisja wyborcza podejmuje taką decyzję stwierdzającą nieważność danych wyborów w formie uchwały. Z brzmienia przepisów nie wynika jednoznacznie na czyj wniosek taka uchwała może zostać podjęta. Jednak z całokształtu przepisów można wnioskować, że uczelniana komisja wyborcza może podjąć taką decyzję z własnej inicjatywy lub na skutek zgłoszonych i rozpoznanych przez nią protestów wyborczych. § 56 ust. 1 pkt 12 określa przesłanki podjęcia takiej uchwały. Może to nastąpić w przypadku niezgodnego z prawem przebiegu wyborów. Natomiast protest wyborczy zgodnie z § 57 ust. 1 może być wniesiony (...) jeżeli w ocenie wnoszącego, naruszenie przepisów ustawy lub statutu, miało wpływ na wynik wyborów. Oznacza to, że podstawą podjęcia uchwały stwierdzającej nieważność danych wyborów może być protest wyborczy. Oczywiście użyte w przepisie sformułowanie „wpływ na wynik wyborów” jest przesłanką dopuszczalności wniesienia protestu wyborczego, a nie przesłanką konieczną do stwierdzenia nieważności wyborów. To komisja wyborcza w oparciu o analizę obowiązującej regulacji statutowej, zaistniały stan faktyczny i materiał dowodowy powinna dokonać oceny czy proces wyborczy przebiegał

zgodnie z prawem, a następnie oceniać podnoszony w proteście zarzut wpływu naruszenia przepisów ustawy lub statutu na wyniki wyborów. Bez względu na decyzję komisji wyborczej, wyborca wnoszący protest ma prawo zapoznać się z motywami podjętej przez komisję uchwały, komisja zaś ma obowiązek uzasadnić swoją decyzję.

VI. Wnioski

Przedłożone materiały dowodowe w postaci m.in. uchwał i komunikatów komisji wyborczej, złożonych wniosków i protestów wyborczych pozwalają stwierdzić, że przebieg procesu wyborczego w wyborach rektora Akademii Piotrkowskiej na kadencję 2024-2028 nie był prawidłowy. Wadliwe postępowanie uczelnianej komisji wyborczej było następstwem zarówno działań noszących znamiona rażącego naruszenia przepisów powszechnie obowiązującego prawa, Statutu APT oraz regulaminu wyborczego, jak i niekiedy wynikały z błędnej interpretacji obowiązujących norm.

Podkreślić należy, że uczelniana komisja wyborcza organizuje procedurę wyborczą na podstawie obowiązujących przepisów i jest szczególnie zobowiązana do ich przestrzegania. Stąd właściwa regulacja statusu tego organu – procedury powołania, kompetencji, procedur podejmowania decyzji jest warunkiem koniecznym, warunkującym poprawny przebieg całego procesu wyborczego. *A contrario* niejasna podstawa prawna dla powołania i działania uczelnianej komisji wyborczej stwarza podstawy do podważenia prowadzonych przez komisję czynności wyborczych.

Podsumowując zwrócić należy uwagę na jeszcze jedną kwestię uzasadniającą wnioski końcowe. Mianowicie zgodnie z art. 18 ust 1 pkt 5 ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce Rada Uczelni wskazuje kandydata na Rektora po zaopiniowaniu przez Senat Uczelni. W dniu 02.02.2024 r. Rada Uczelni Akademii Piotrkowskiej podjęła uchwałę o wskazaniu jako kandydata na Rektora Akademii Pana dr. Hab. Dariusza Roguta (Uchwała Rady Uczelni nr 5/2024 w sprawie uznania Pana Dariusza Roguta za kandydata na rektora Akademii Piotrkowskiej). Uchwała ta nie została zaopiniowana przez Senat uczelni, a więc nie została spełniona ustawowa i obligatoryjna przesłanka prawidłowego zgłoszenia kandydata. Działanie takie stanowi oczywiste naruszenie art. 18 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z powyższym Rektor Akademii Pan dr hab. Jacek Bonarek w piśmie z dnia 16.02.2024 r. skierowanym do członków Rady Uczelni podjął decyzję o zawieszeniu uchwały Rady Uczelni jako sprzecznej z prawem. Decyzja ta jest uzasadniona w świetle art. 23 ust 2 pkt 11 ustawy, zgodnie z którym Rektor jest zobowiązany do zapewnienia wykonywania przepisów obowiązujących uczelnię. Podstawę działania Rektora AP stanowi ponadto § 34 Statutu

Akademii Piotrkowskiej, zgodnie z którym „Rektor zawiesza wykonanie uchwały organu kolegialnego niezgodnej z przepisami prawa lub statutu...”. W związku z faktem, że Rada Uczelni nie wskazała w zgodzie z przepisami ustawy żadnego kandydata na Rektora AP, wybory Rektora nie mogą zostać przeprowadzone. Osobnym zagadnieniem jest, kwestia podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatów na rektora w świetle statutu Akademii Piotrkowskiej. Statut ten przewiduje, że jedynym uprawnionym organem do podjęcia tej czynności wyborczej jest Rada Uczelni. Mając na uwadze konstytucyjną zasadę równości, a także zasadę autonomii społeczności akademickiej zaleca się rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatów na Rektora AP o Senat AP, określoną grupę wyborców – profesorów i zatrudnionych na stanowisku profesora lub określoną grupę Kolegium Elektorów.

Konkludując, mając na względzie, że jednym z pryncypiów działalności naukowej jest współkształtowanie standardów moralnych obowiązujących w życiu publicznym właściwe ukształtowanie podstaw prawnych funkcjonowania Akademii Piotrkowskiej jest zadaniem warunkującym powodzenie wszystkich innych przedsięwzięć.

Koniecznym w związku z powyższym jest ponowne powołanie uczelnianej komisji wyborczej i przeprowadzenie procedury wyborczej zgodnie z obowiązującymi przepisami. W następstwie dokonanej analizy zaleca się, w celu zapewnienia prawidłowości procesu wyborczego, wcześniejszą zmianę przepisów statutu oraz regulaminu wyborczego w celu usunięcia wątpliwości prawnych dotyczących między innymi:

1. statusu uczelnianej komisji wyborczej,
2. szczegółowej regulacji procedury wyborczej,
3. jednoznacznego określenia zasady incompatibilias,
4. procedury wnoszenia i rozstrzygania protestów wyborczych.

Mając na uwadze powyższe zaleca się, aby przed ponownym przeprowadzeniem procedury wyborczej uporządkować podstawy prawne procesu wyborczego w celu urzeczywistnienia zasad wolnych, rzetelnych i uczciwych wyborów.

Aldona Domańska